

Relationship between Learning Environment with Civic-Educational Behaviors from the Students' viewpoint

Afrazandeh SS¹, Bakhshizadeh F², Madah R², Khosravi M³, Yazdanparast E^{1*}

1- Department of Nursing, Ferdows school of Paramedical and Health, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

2- Ferdows school of Paramedical and Health, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

3- Deputy of Treatment, Zahedan University of Medical Sciences, Zahedan, Iran

Article Info

Article Type:

Research Article

History:

Received: 2021/07/11

Accepted: 2021/09/29

Key words:

Learning Environment
Educational Citizenship
Behaviors
Social Participation
Students

*Corresponding author:

Elnaz Yazdanparast, Department of Nursing, Ferdows Health and Paramedical School, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran.
yazdanparast.e@bums.ac.ir

©2022 Guilan University of Medical Sciences

ABSTRACT

Introduction: Citizenship behaviors not only prevent some anomalies such as dishonesty but also improve students' academic performance. Considering that the learning environment, in addition to paying attention to scientific activities, encourages friendly interaction and participation between students and other members, so, this study aims to investigate the relationship between the learning environment with civic- educational behaviors from the viewpoint of Ferdows Paramedical and Health University students was done.

Methods: In this descriptive-analytical study statistical population included 220 students of Ferdows Paramedical and Health School in this regards, 203 students were selected as sampling through census method. For collecting data, two questionnaires of DREAM learning environment and Golparvar educational citizenship behaviors were used. Collected data were analyzed using descriptive and analytical statistics (Independent t-test, one-way analysis of variance and Pearson correlation analysis tests) through SPSS.

Results: The mean score of students' learning environment had a mean and standard deviation of 122.44 ± 24.95 and at the desired level and educational citizenship behaviors had a mean and standard deviation of 68.33 ± 7.37 and at an average level. There is a positive and significant relationship between learning environment and students' educational citizenship behaviors ($P < 0.001, r = 0.674$). There was a significant difference between the mean scores of the learning environment in different disciplines and semesters ($P < 0.001$). Also, a significant difference was observed between the score of civic- educational behaviors with the semester and the age of students ($P < 0.001$).

Conclusion: According to the results of the study there was a positive and significant relationship between learning environment and academic civic behaviors, therefore, it seems that recognition of effective factors on the learning environment of students by teachers play a valuable role in the process and strategic change in education, also, this process strengthen educational citizenship behaviors.

How to Cite This Article: Afrazandeh SS, Bakhshizadeh F, Madah R, Khosravi M, Yazdanparast E. Relationship between Learning Environment with Civic-Educational Behaviors from the Students' Viewpoint. RME. 2022; 12(4): 1- 12.

ارتباط‌سنجی محیط یادگیری با رفتارهای مدنی - تحصیلی از دیدگاه دانشجویان

سیده سارا افرازنده^۱، فاطمه بخشی‌زاده^۲، رقیه مداح^۳، مهناز خسروی^۳، الناز یزدان‌پرست^{۱*}

۱- گروه پرستاری، دانشکده پیراپزشکی و بهداشت فردوس، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

۲- دانشکده پیراپزشکی و بهداشت فردوس، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

۳- معاونت درمان، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زاهدان، ایران

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخچه:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۴/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۷/۰۷

کلیدواژه‌ها:

محیط یادگیری

رفتارهای مدنی تحصیلی

مشارکت اجتماعی

دانشجویان

*نویسنده مسئول:

الناز یزدان‌پرست، گروه پرستاری،

دانشکده پیراپزشکی و بهداشت

فردوس، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند،

بیرجند، ایران

yazdanparast.e@bums.ac.ir

چکیده

مقدمه: رفتارهای مدنی راه نجات بسیاری از ناهنجاری‌ها مانند عدم صداقت و همچنین ارتقاء عملکرد علمی دانشجویان می‌باشد. با توجه به این امر که محیط یادگیری علاوه بر توجه به فعالیت‌های علمی، به تشویق تعامل و مشارکت دوستانه بین دانشجویان و سایر اعضاء توجه می‌کند، این مطالعه با هدف بررسی ارتباط محیط یادگیری با رفتارهای مدنی - تحصیلی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی و بهداشت شهرستان فردوس انجام شد.

روش‌ها: در این مطالعه توصیفی - همبستگی از بین ۲۲۰ نفر از دانشجویان دانشکده پیراپزشکی و بهداشت شهرستان فردوس که به‌عنوان جامعه هدف انتخاب شدند، تعداد ۲۰۳ نفر به روش سرشماری در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ وارد مطالعه شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از دو پرسشنامه ارزیابی محیط آموزشی داندی (DREAM) و پرسشنامه رفتارهای مدنی تحصیلی گل‌پرور استفاده شد. داده‌های جمع‌آوری‌شده با استفاده از آزمون‌های آماری t مستقل، آنالیز واریانس یک‌طرفه و تحلیل همبستگی پیرسون و از طریق نرم‌افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین نمره محیط یادگیری دانشجویان $24/95 \pm 122/44$ در سطح مطلوب و رفتارهای مدنی تحصیلی $7/37 \pm 68/33$ در سطح متوسط بود. نتایج نشان داد که بین محیط یادگیری و رفتارهای مدنی تحصیلی دانشجویان ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود دارد ($t=0/674, p<0/001$). همچنین بین میانگین نمره محیط یادگیری در رشته‌ها و ترم‌های مختلف تحصیلی تفاوت معنی‌داری مشاهده شد ($p<0/001$). بین نمره رفتارهای مدنی تحصیلی با ترم تحصیلی و سن دانشجویان تفاوت معنی‌داری مشاهده شد ($p<0/001$).

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج مطالعه مبنی بر ارتباط مثبت و معنی‌دار بین محیط یادگیری و رفتارهای مدنی تحصیلی به‌نظر می‌رسد که شناخت عوامل اثرگذار بر محیط یادگیری دانشجویان توسط اساتید توانسته است در فرآیند و استراتژی تغییر در آموزش کمک‌های ارزنده‌ای را ایفاء نماید و این روند همچنین زمینه‌ی تقویت رفتارهای مدنی - تحصیلی دانشجویان را به دنبال داشته است.

مقدمه

آموزشی و فرهنگی اشاره دارد که یادگیری در آن انجام می‌گیرد و برداشت‌های صورت گرفته از محیط یادگیری، یادگیرنده، شرایط یادگیری، رشد و توسعه یادگیرنده را تحت تأثیر قرار می‌دهند (۳). محیط یادگیری یک شبکه تعاملی از نیروها در فعالیت‌های آموزشی و یادگیری است که بر نتایج یادگیری فراگیران تأثیر می‌گذارد و روند یادگیری را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم تحت تأثیر قرار می‌دهد (۴). به بیان دیگر محیط یادگیری، شرایط اجتماعی، روانی و آموزشی است که یادگیری در آن اتفاق می‌افتد و همچنین پیشرفت و ارتقاء دانشجویان تحت تأثیر آن شکل می‌گیرد (۵) و در بهترین

مؤسسات آموزش عالی و دانشگاه‌ها همواره برای یافتن راهکارهایی برای افزایش موفقیت دانشجویان و همین‌طور کمک به دانشجویان در کسب تجربه در زمینه آموزش عالی تلاش می‌کنند. از جمله وظایف مهم دانشگاه‌ها پرورش نیروی انسانی کارآمد می‌باشد در این مقوله تلاش برای افزایش کیفیت محیط یادگیری اهمیت بسیاری دارد (۱). بررسی‌های اخیر بیان می‌کند که کیفیت محیط یادگیری تأثیر به‌سزایی در یادگیری افراد دارد و درک مثبت از آن زمانی میسر می‌شود که دانشجویان کارکرد و دید مثبتی به درس داشته باشند (۲). محیط یادگیری به بافت فیزیکی، اجتماعی، روانی،

این خود باعث کاهش موانع بین افراد محیط می‌گردد و همچنین این رفتارهای مدنی می‌توانند خشونت‌های اجتماعی را کاهش دهند؛ که امروزه تبدیل به یکی از دغدغه‌های مؤسسات آموزشی شده است (۱۵).

یکی از مشکلات مهم مؤسسات آموزشی رفتارهای غیرمحترمانه موجود می‌باشد، رفتارهای ناهنجاری نظیر ایجاد آشوب در کلاس درس، بی‌توجهی دانشجویان به درس، بی‌احترامی به استاد و سایر محصلین، همچنین خروج زود هنگام کلاس، عدم صداقت و زورگویی محیط یادگیری را تضعیف نموده و منجر به خشونت‌های کاری در آینده می‌گردد (۶). تحقیقات نشان می‌دهد رفتارهای مدنی راه نجات بسیاری از ناهنجاری‌ها مانند عدم صداقت و همچنین ارتقاء عملکرد علمی دانشجویان می‌باشد. با توجه به این‌که دانشجویان زیرساخت سازمان‌ها در آینده نزدیک هستند؛ رشد اخلاقی و رفتاری دانشجویان به اندازه‌ی پیشرفت علمی آن‌ها دارای اهمیت است. نتایج مطالعه نوبل (۲۰۱۳) نیز حاکی از این مطلب است که تأکید بیشتر بر رفتار مدنی می‌تواند به ارتقای تحصیلی دانشجویان منجر شود (۱۶)؛ همچنین نتایج مطالعه افرازنده (۱۳۹۵) نیز که با هدف بررسی ارتباط عدالت آموزشی و رفتارهای مدنی تحصیلی از دیدگاه دانشجویان پرستاری انجام شد، بیانگر ارتباط مثبت و معنی‌دار بین رفتارهای مدنی تحصیلی و عدالت آموزشی بوده است (۱۷). در مؤسسات آموزشی محیط یادگیری فضایی است که در آن ترویج ارزش‌های اخلاقی به اندازه‌ی گسترش علم اهمیت دارد (۱۸).

بنابراین با توجه به این‌که رفتارهای مدنی تحصیلی و تعامل بین دانشجویان در مؤسسات آموزشی بر رفتارهای کاری آنان تأثیرگذار است و از طرفی محیط‌های یادگیری، یکی از مهم‌ترین فاکتورهای تعیین‌کننده رفتار دانشجویان، میزان یادگیری و رضایت فراگیران از محیط‌های درسی است؛ می‌توان با بررسی همبستگی بین این دو مفهوم در راستای ارتقای رفتارهای عملکردی دانشجویان در آینده حرفه‌ای گام برداشت؛ همچنین اکثر مطالعات نیز تنها به بررسی توصیفی محیط یادگیری و رفتارهای مدنی تحصیلی پرداخته بودند و کم‌تر مطالعه‌ای اقدام به بررسی همبستگی بین این دو مؤلفه نموده است؛ در همین راستا این مطالعه با هدف تعیین ارتباط بین محیط یادگیری و رفتارهای مدنی تحصیلی دانشجویان انجام شد.

حالت، این محیط علاوه بر توجه به فعالیت‌های علمی، به تشویق، تعامل و مشارکت دوستانه بین دانشجویان و سایر اعضاء توجه می‌کند (۶). بررسی‌ها نشان می‌دهد که میان محیط یادگیری و نتایج ارزشمند مانند رضایت و موفقیت اعضای محیط، رابطه‌ی معنی‌داری وجود دارد و محیط یادگیری مناسب برای افزایش کیفیت آموزشی ضروری است (۷). محیط یادگیری مناسب، میل و انگیزه دانشجویان برای یادگیری را تقویت می‌کند و رضایت فراگیران از دوره را افزایش می‌دهد (۴) و بر رفتارهای دانشجویان، هدف، عزت نفس، کاربرد راهبردها و انگیزش تحصیلی آن‌ها تأثیرگذار است (۸). محیط یادگیری شامل تعامل بین استاد، دانشجو و ارتباطات بین دانشجویان است. آزادی، رشد شخصیت، رفتار منظم و مؤدبانه، ارتباطات قومی، نژادی و تعامل دانشجویان نیز، از دیگر ابعاد آن می‌باشد (۵). نتایج مطالعه بهرامی (۱۳۹۶) نشان داد که ادراک از محیط یادگیری در ارتقای شناخت، فراشناخت، انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی دانشجویان جهت نیل به سرزندگی تحصیلی تأثیرگذار است (۸). همچنین نتایج مطالعه بهمنی (۱۳۹۷) نیز نشان داد که هرچه درک دانشجویان از محیط یادگیری بهتر باشد، انگیزه آن‌ها در جهت علاقه‌مندی به پیشرفت تحصیلی در رشته‌های مختلف آموزشی و پژوهشی بیشتر خواهد بود و بهبود محیط یادگیری نیز سرزندگی تحصیلی دانشجویان را در واکنش به چالش‌ها و موانع پیش‌رو در محیط‌های آموزشی افزایش خواهد داد (۹).

هوش اجتماعی و رفتار مدنی تحصیلی از مؤلفه‌های مؤثر در کیفیت محیط یادگیری می‌باشد (۱۰). رفتارهای مدنی تحصیلی، رفتارهایی ارادی و اختیاری هستند که جنبه‌ی رسمی نداشته اما به واسطه‌ی تعاملات اجتماعی فرد با انگیزه‌ی همدلی، کمک‌رسانی و همچنین مشارکت بیشتر از وظیفه رسمی اجرا می‌شوند (۱۱-۱۲). به عبارت دیگر رفتارهای مدنی تحصیلی شامل ابعاد گوناگونی نظیر پایبندی به قوانین حاکم بر محیط تحصیل مدرسه، رأی دادن و داوطلب شدن، تعامل اجتماعی و همچنین تلاش برای حل مشکلات جامعه و تلاش برای ایجاد روابط صمیمانه می‌باشد که تأثیر به‌سزایی بر عملکرد فردی و اجتماعی دانش‌آموزان و دانشجویان دارد (۱۳) و باعث می‌شوند که فراگیران در محیط آموزشی با یکدیگر دوست شوند و با کمک هم باعث بهبود موفقیت و پیشرفت تحصیلی یکدیگر شوند (۱۴). محیط آموزشی می‌تواند موجب شکل‌گیری رفتارهای مدنی شود که

روش‌ها

این مطالعه توصیفی - همبستگی بر روی ۲۲۰ نفر از دانشجویان دانشکده پیراپزشکی و بهداشت شهرستان فردوس در نیم‌سال دوم تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به روش سرشماری انجام گرفت و پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص تعداد ۲۰۳ پرسشنامه مورد ارزیابی قرار گرفت. این دانشجویان در رشته‌های پرستاری، اتاق عمل، فوریت‌های پزشکی و فناوری اطلاعات مشغول به تحصیل بودند. معیار ورود به مطالعه گذراندن حداقل دو ترم تحصیلی و معیار خروج از مطالعه تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها بود. دانشکده بهداشت فقط دارای یک ورودی در رشته بهداشت بود که در ترم دوم تحصیل می‌کردند، لذا به دلیل نداشتن معیار وارد مطالعه نشدند.

پیش از جمع‌آوری داده‌ها از معاونت تحقیقات دانشگاه کد اخلاق (IR.BUMS.REC.1399.287) اخذ شد و با مسئولین مربوطه نیز هماهنگی لازم به عمل آمد. جهت جمع‌آوری اطلاعات از دو پرسشنامه‌ی ارزیابی محیط آموزشی داندی (Dundee Ready Educational Environment Measure) و رفتارهای مدنی تحصیلی (Educational Citizenship Behaviors Questionnaire) استفاده شد.

بخش اول: چک‌لیست اطلاعات فردی شامل سن، جنسیت، وضعیت تأهل، ترم تحصیلی، وضعیت سکونت، رشته تحصیلی

بخش دوم: پرسشنامه ارزیابی محیط آموزشی داندی (DREAM) شامل ۵۰ گویه پنج گزینه‌ای با مقیاس لیکرت (۴-۰)، به صورت کاملاً موافقم (۴ امتیاز)، موافقم (۳ امتیاز)، نظری ندارم (۲ امتیاز)، مخالفم (۱ امتیاز)، کاملاً مخالفم (صفر امتیاز) می‌باشد. پرسشنامه دارای ۵ حیطه شامل ۱- ادراک دانشجویان از محیط یادگیری (۱۲ گویه)، ۲- ادراک دانشجویان از اساتید (۱۱ گویه)، ۳- ادراک دانشجویان از توانایی علمی خود (۸ گویه)، ۴- ادراک دانشجویان از شرایط اجتماعی خود (۷ گویه)، ۵- امتیازات پرسشنامه از ۲۰۰-۰ و امتیاز کلی در ۴ گروه نامطلوب (۰-۵۰)، نیمه مطلوب (۵۱-۱۰۰)، مطلوب (۱۰۱-۱۵۰) و بسیار مطلوب (۱۵۱-۲۰۰) طبقه‌بندی می‌گردد. این پرسشنامه در مطالعات و کشورهای مختلف برای سنجش محیط یادگیری به کار گرفته شده و روایی و پایایی آن به زبان‌های مختلف سنجیده شده است. در ایران نیز در پژوهش محمدی روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفته و ضریب آلفای کرونباخ کلی ۰/۸۸ به‌دست آمده است (۱۹). در این مطالعه نیز ضریب آلفای کرونباخ برای حیطه ادراک دانشجویان از

محیط یادگیری ۰/۷۹، حیطه ادراک دانشجویان از اساتید ۰/۶۵، حیطه ادراک دانشجویان از توانایی علمی خود ۰/۷۱۳، حیطه ادراک دانشجویان از جو آموزشی ۰/۷۹، حیطه ادراک دانشجویان از شرایط اجتماعی‌اش ۰/۶۲ و برای کل محیط یادگیری ۰/۹۳۳ به‌دست آمد.

بخش سوم: پرسشنامه رفتارهای مدنی تحصیلی (ECBQ) است که قبلاً توسط گل‌پرور (۱۳۸۹) طراحی و به کار گرفته شده است (۲۰). این پرسشنامه دارای ۲۱ گویه بود که در مطالعه افرازنده و همکاران با عنوان "ارتباط عدالت آموزشی و رفتارهای مدنی تحصیلی از دیدگاه دانشجویان پرستاری" نیز مورد استفاده قرار گرفته است و پس از ارزیابی مجدد به مقتضای رشته تحصیلی و حذف گویه‌های با مشابهت بالا گویه‌ها به ۱۸ مورد تقلیل یافت و روایی و پایایی مجدداً محاسبه شده است. این پرسشنامه شامل سه حیطه یاری‌رسانی و مشارکت (۶ گویه)، پایبندی به قواعد (۹ گویه)، برقراری روابط صمیمانه (۳ گویه) و پاسخ‌گویی به گویه‌ها در طیف لیکرت پنج امتیازی شامل همیشه (۵ امتیاز) تا هرگز (۱ امتیاز) می‌باشد. روایی پرسشنامه توسط ده نفر از اساتید دانشکده پرستاری و مامایی رازی دانشگاه علوم پزشکی کرمان تأیید و جهت تأیید پایایی ضریب آلفای کرونباخ محاسبه که میزان آن ۰/۸۷ گزارش شده است. در مطالعه حاضر نیز از پرسشنامه ۱۸ گویه‌ای استفاده شده است (۱۷). ضریب آلفای کرونباخ برای حیطه یاری‌رسانی و مشارکت ۰/۵، حیطه پایبندی به قواعد ۰/۵۷۲، حیطه برقراری روابط صمیمانه ۰/۷۴۲ و برای کل رفتارهای مدنی تحصیلی ۰/۷۸۷ به‌دست آمد. جهت محاسبه، امتیازات گویه‌ها با یکدیگر جمع و در نهایت امتیازات در سه گروه خوب (۹۰-۶۶)، متوسط (۶۶-۴۳) و ضعیف (۴۲-۱۸) طبقه‌بندی می‌شود. پرسشنامه در سایت پرس لاین طراحی و لینک آن از طریق واتس‌آپ، تلگرام و ایتا در اختیار دانشجویان قرار داده شد.

در خصوص اهداف مطالعه توضیحات لازم به دانشجویان در ابتدای پرسشنامه‌ها ارائه شد و در صورت رضایت، پرسشنامه‌ها را تکمیل نمایند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS.ver.22 و شاخص‌های آمار توصیفی (فراوانی، میانگین و انحراف معیار) محاسبه گردید، همچنین با استفاده از آزمون کولموگوروف اسمیرنوف نرمال بودن متغیرها تأیید شد. از آزمون‌های پارامتری (آزمون‌های t مستقل و آنالیز واریانس یک‌طرفه برای بررسی ارتباط بین نمره محیط یادگیری با متغیرهای دموگرافیک و آزمون ضریب همبستگی

عمل، فوریت‌های پزشکی و فناوری اطلاعات مشغول به تحصیل بودند.

نتایج نشان داد که بین میانگین نمره محیط یادگیری در رشته‌ها و ترم‌های مختلف تحصیلی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. ($p < 0/001$) و همچنین بین نمره رفتارهای مدنی تحصیلی با ترم تحصیلی و سن دانشجویان ارتباط معنی‌داری مشاهده شد ($p < 0/001$) (جدول ۱).

پیرسون و برای بررسی ارتباط بین نمره محیط یادگیری و نمره رفتارهای مدنی استفاده شد. سطح معنی‌داری ۵/۰ درصد نظر گرفته شد.

یافته‌ها

از مجموع ۲۰۳ نفر شرکت‌کننده در مطالعه، ۱۵۳ نفر (۷۵/۴ درصد) دارای سن ۱۸-۲۲ سال، ۵۱/۷ درصد از آنان زن و ۳۲ درصد موارد در رشته پرستاری و بقیه در رشته‌های اتاق

جدول ۱: توزیع فراوانی متغیرهای جمعیت‌شناختی دانشجویان و رابطه آن‌ها با محیط یادگیری و رفتارهای مدنی آنان

رفتارهای مدنی		محیط یادگیری		متغیر	
P-Value	M±SD	P-Value	M±SD	(درصد) تعداد	
*۰/۹۲	۶۸/۷±۲۹/۷۰	*۰/۵۳	۱۲۱/۱۴±۳۸/۲۲	۱۰۵ (۵۱/۷)	زن
	۶۸/۷±۳۹/۰۵		۱۲۳/۲۷±۵۸/۷۲	۹۸ (۴۸/۳)	مرد
***۰/۱۲۲	۶۸/۵±۲۵/۹۷	***<۰/۰۰۱	۱۱۸/۲۷±۹۴/۰۳	۶۵ (۳۲)	پرستاری
	۶۶/۹±۶۸/۲۳		۱۱۴/۲۴±۳۲/۳۳	۵۶ (۲۷/۶)	اتاق عمل
	۷۰/۶±۲۰/۸۶		۱۳۴/۲۰±۸۶/۶۵	۴۴ (۲۱/۷)	فوریت
	۶۸/۶±۷۶/۷۳		۱۲۶/۲۱±۰۳/۰۵	۳۸ (۱۸/۷)	فناوری اطلاعات سلامت
***۰/۰۰۱	۷۰/۶±۸۵/۷۵	***۰/۰۰۲	۱۳۴/۲۰±۵/۶۴	۳۴ (۱۶/۷)	ترم ۳
	۷۰/۵±۵/۶۳		۱۲۶/۳۰±۲۹/۴۵	۴۸ (۲۳/۶)	ترم ۴ و ۵
	۶۶/۷±۱۹/۸۷		۱۱۶/۱۹±۴۶/۶۵	۸۹ (۴۳/۸)	ترم ۶ و ۷
	۶۸/۷±۳۸/۳۷		۱۲۰/۴۷±۲۸/۴۶	۳۲ (۱۵/۸)	ترم ۸ و ۹
*۰/۵۱	۶۸/۵±۸۸/۸۱	*۰/۷۵	۱۲۳/۲۳±۳۳/۳۸	۵۷ (۲۸/۱)	بومی
	۶۸/۷±۱۲/۹۱		۱۲۲/۲۵±۱۰/۶	۱۴۶ (۷۱/۹۱)	غیر بومی
*۰/۷۴	۶۸/۷±۴۰/۵۲	*۰/۱۹۶	۱۲۳/۲۳±۳۹/۳۴	۱۷۳ (۸۵/۲)	مجرد
	۶۷/۶±۹۳/۵۷		۳۲±۱۱۷/۶۹	۳۰ (۱۴/۸)	متاهل
***۰/۰۰۱	۶۹/۶±۱۲/۹۱	***۰/۳۶۹	۱۲۲/۲۶±۰۷/۴۱	۱۵۳ (۷۵/۴)	۱۸-۲۲
	۶۵/۸±۵۵/۳۶		۱۲۲/۱۹±۳۰/۶۱	۴۷ (۲۳/۲)	۲۳-۲۷
	۲±۷۲/۶۴		۱۴۲/۱۹±۶۷/۸۵	۳ (۱/۵)	بالای ۲۸ سال

* براساس آزمون t مستقل ** براساس آزمون آنالیز واریانس یک‌طرفه (ANOVA)

دارای پایین‌ترین میانگین نمره است. همچنین در بین حیطه‌های رفتارهای مدنی تحصیلی حیطه پایبندی به قواعد دارای بالاترین میانگین نمره و حیطه برقراری روابط صمیمانه دارای پایین‌ترین میانگین نمره بود (جدول ۲).

میانگین نمره‌ی کل محیط یادگیری دانشجویان برابر (۶۸/۳۳±۷/۳۷) و رفتارهای مدنی (۱۲۲/۴۴±۲۴/۹۵) بود. نتایج نشان داد که حیطه ادراک از محیط یادگیری دارای بالاترین میانگین نمره و حیطه ادراک از شرایط اجتماعی خود

جدول ۲: شاخص‌های مرکزی و پراکندگی متغیرهای محیط یادگیری، رفتارهای مدنی و حیطه‌های آن

متغیر	M±SD
ادراک از محیط یادگیری	۲۸/۷±۷۵/۴۲
ادراک از اساتید	۲۶/۵±۶۲/۲۶
ادراک از توانایی علمی خود	۲۰/۴±۱۶/۸۳
ادراک از جو آموزشی	۲۹/۶±۶۷/۹۷
ادراک از شرایط اجتماعی خود	۱۷/۴±۱۶/۲۳
نمره کل محیط یادگیری	۱۲۲/۴۴±۲۴/۹۵
یاری‌رسانی و مشارکت	۲۱/۳±۶۹/۱۹
پایبندی به قواعد	۳۳/۴±۸۱/۲۹
برقراری روابط صمیمانه	۱۲/۲±۴۱/۰۶
نمره کل رفتارهای مدنی تحصیلی	۶۸/۳۳±۷/۳۷

طبق تحلیل همبستگی پیرسون رابطه مثبت و معنی‌داری بین محیط یادگیری و رفتارهای مدنی دانشجویان وجود دارد ($r=0/674$ و $P<0/001$)؛ همچنین نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین حیطه‌های متغیرهای محیط یادگیری و رفتارهای مدنی تحصیلی و بین کلیه حیطه‌های آن‌ها با یکدیگر رابطه آماری مثبت و معنی‌داری وجود دارد ($P<0/001$) (جدول ۳).

جدول ۳: رابطه بین متغیرهای محیط یادگیری و رفتارهای مدنی تحصیلی و حیطه‌های آن

نمره کل	حیطه‌های رفتارهای مدنی تحصیلی							
	رفتارهای مدنی تحصیلی		روابط صمیمانه		پایبندی به قواعد		یاری‌رسانی و مشارکت	
	P value	r	P value	r	P value	r	P value	r
ادراک از محیط یادگیری	<0/001	0/54	<0/001	0/47	<0/001	0/69	<0/001	0/4
ادراک از اساتید	<0/001	0/53	<0/001	0/49	<0/001	0/63	<0/001	0/47
ادراک از توانایی علمی خود	<0/001	0/71	<0/001	0/62	<0/001	0/68	<0/001	0/74
ادراک از جو آموزشی	<0/001	0/45	<0/001	0/28	<0/001	0/57	<0/001	0/45
ادراک از شرایط اجتماعی	<0/001	0/46	<0/001	0/38	<0/001	0/49	<0/001	0/52
نمره کل محیط یادگیری	<0/001	0/67	<0/001	0/49	<0/001	0/65	<0/001	0/70

*براساس آزمون تحلیل همبستگی پیرسون

همچنین نتایج نشان داد که ۱۴۴ نفر (۷۰/۹ درصد) از آنان رفتارهای مدنی تحصیلی را در سطح دانشجویان محیط یادگیری را در سطح مطلوب و ۶۸ نفر متوسط ارزیابی نمودند (جدول ۴).

جدول ۴: فراوانی متغیرهای محیط یادگیری و رفتارهای مدنی به تفکیک گروه‌های آن‌ها

متغیرها	وضعیت	تعداد (درصد)
محیط یادگیری	نامطلوب	۴ (۲)
	نیمه مطلوب	۲۸ (۱۳/۸)
	مطلوب	۱۴۴ (۷۰/۹)
	بسیار مطلوب	۲۷ (۱۳/۳)
رفتارهای مدنی	ضعیف	۴ (۲)
	متوسط	۶۸ (۳۳/۵)
	خوب	۱۳۱ (۶۴/۵)

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی ارتباط بین محیط یادگیری با رفتارهای مدنی - تحصیلی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی و بهداشت شهرستان فردوس در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ صورت گرفت. ارزیابی محیط یادگیری به‌عنوان یک شاخص می‌تواند در فرآیند مدیریت کیفیت جهت نشان دادن اثربخشی برنامه‌ی آموزشی، میزان موفقیت و میزان رضایت دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی مورد توجه قرار گیرد. میانگین نمره‌ی کلی ادراک دانشجو از محیط یادگیری نشان می‌دهد که جنبه‌های مثبت محیط یادگیری از دیدگاه دانشجویان شاغل به تحصیل در این دانشکده بیش از جنبه‌های منفی آن بود. نتایج مطالعه نصیری زیبا و همکاران (۱۳۹۶) نیز نشان داد که کیفیت محیط آموزشی در سطح مطلوب است (۲۱). در مطالعه حسینی و همکاران نیز دیدگاه کلی دانشجویان از محیط یاددهی و یادگیری مطلوب و بسیار مطلوب بوده است (۲۲). در مطالعه عسگری (۲۰۱۸) نیز جنبه‌های مثبت محیط یادگیری از دیدگاه دانشجویان بیش از جنبه‌های منفی آن بوده است (۲۳)؛ یافته‌های مطالعات فوق با نتایج پژوهش حاضر همسو است. این در حالی است که در مطالعه ایزلا (۲۰۱۸) دانشجویان رضایت کمی از محیط یادگیری داشته‌اند (۲۴)؛ همچنین در مطالعه نوربین (۲۰۱۸) نیز اکثریت دانشجویان علوم پزشکی محیط یادگیری را متوسط ارزیابی کردند (۲۵)؛ که نتایج مطالعات ذکر شده با نتایج پژوهش حاضر مغایرت دارد. علت تفاوت در نمرات کسب‌شده ارزیابی محیط یادگیری می‌تواند به دلیل وضعیت آموزشی دانشگاه‌ها، تفاوت‌های فرهنگی و جغرافیایی مختلف باشد.

نتایج نشان داد که در بین ابعاد محیط یادگیری بیشترین نمره مربوط به ادراک دانشجویان از محیط آموزشی و کم‌ترین نمره از شرایط اجتماعی آموزش آنان بود. نمرات میانگین ادراک دانشجویان در ابعاد درک از محیط یادگیری، درک از اساتید و ادراک از توانایی علمی خود در مراتب دوم تا چهارم قرار داشتند. با توجه به نتایج مطالعه حاضر، نظر دانشجویان نسبت به بعد «ادراک از محیط یادگیری» مثبت بود که این یافته با نتیجه به‌دست آمده در مطالعه زروج حسینی مبنی بر وضعیت مطلوب این حیطه در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود همخوانی (۲۲)؛ اما با نتایج مطالعه نصیری زیبا مبنی بر ادراک منفی دانشجویان به یادگیری (۲۱) مغایرت دارد؛ به نظر می‌رسد در دانشگاه‌هایی که از روش‌های نوین آموزشی

کم‌تر بهره گرفته‌اند، نگرش دانشجویان به محیط آموزشی و یادگیری منفی است. از طرفی، استفاده از روش‌های آموزشی دانشجو محور و روابط مبتنی بر همکاری علمی دانشجو می‌تواند در بهبود یادگیری مؤثرتر باشند (۱۹).

در بعد «ادراک از جو آموزشی» نتایج نشان‌دهنده نگرش مثبت نسبت به جو آموزشی است؛ این یافته با نتایج به دست آمده در مطالعات نوربین (۲۵) و ایزلا (۲۴) مبنی بر دید مثبت دانشجویان نسبت به بعد ادراک از جو آموزشی مشابه بود. این نتیجه احتمالاً ناشی از دانشجو محور بودن سیستم آموزشی دانشکده بوده است. در بعد «ادراک از اساتید» نیز نتایج بیانگر نگرش مثبت دانشجویان نسبت به حیطه مدرسین است که با نتایج مطالعات زروج حسینی (۲۲) و ایزلا (۲۴) مشابه، اما با نتیجه مطالعه نوربین (۲۵) مغایرت دارد؛ که استفاده از شیوه‌های سنتی و معلم‌محوری در تدریس دلیل این تفاوت است. می‌توان چنین استنباط نمود که حضور اعضای هیئت علمی جوان و توانمند در دانشکده پیراپزشکی و بهداشت شهرستان فردوس منجر به استفاده بیشتر از شیوه‌های نوین آموزشی، آموزش دانشجو محور و همچنین تشویق دانشجویان برای مشارکت در کلاس‌های درسی گشته است و این دلایل احتمالاً منجر به نگرش مثبت دانشجویان نسبت به اساتید شده است

در بعد «ادراک دانشجو از توانایی علمی خود»، نتایج مطالعه حاضر نشان‌دهنده نگرش منفی دانشجویان نسبت به توانایی علمی‌شان است؛ که این یافته با نتیجه مطالعه نوربین (۲۵) مطابقت دارد؛ اما با نتایج مطالعات متعددی از جمله زروج حسینی (۲۲)، محمدی (۱۹) و ایزلا (۲۴) مغایرت دارد؛ در واقع در مطالعه حاضر دانشجویان معتقد بودند که مدرسین در آموزش بیشتر از شیوه‌های تدریس معلم محور استفاده می‌کنند، دانشجویان برای مشارکت در کلاس‌های درسی کم‌تر مورد تشویق قرار می‌گیرند و در امر مشاوره از روش دانشجو محور کم‌تر استفاده می‌شود که این موارد را می‌توان به‌عنوان دلایل احتمالی تفاوت بین نتایج مطالعه حاضر با سایر مطالعات ذکر کرد.

در بعد «ادراک دانشجو از شرایط اجتماعی خود» نتایج بیانگر نگرش منفی دانشجویان نسبت به شرایط اجتماعی‌شان است؛ که این یافته با نتیجه مطالعه محمدی (۱۹) مطابقت دارد، اما با نتیجه مطالعه زروج حسینی (۲۲) در یک‌راستا نیست؛ دلیل این تفاوت می‌تواند ناشی از این باشد که احتمالاً بازخورد به دانشجویان و نظام حمایتی از دانشجو در مطالعه حاضر

آمده از بررسی ارتباط رفتارهای مدنی - تحصیلی دانشجویان با ویژگی‌های فردی، خاطرنشان می‌گردد که میانگین نمره رفتارهای مدنی دانشجویان در سنین مختلف تفاوت آماری معنی‌داری را نشان داده است؛ که این یافته با نتایج مطالعه رضایی (۳۲) و افرازنده (۱۸) همخوانی دارد؛ شاید علت این امر باشد که با افزایش سن و کاهش هیجانات سنین جوانی و درگیر شدن افراد با مسائل کاری سطح رعایت رفتارهای مدنی تحصیلی در آن‌ها بالا می‌رود.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که میانگین نمره رفتارهای مدنی دانشجویان در ترم‌های مختلف تفاوت آماری معنی‌داری با یکدیگر دارند، که این یافته با مطالعه رضایی (۳۲) در یک راستا است؛ در مطالعه رضایی نیز دانشجویان مقطع دکتری در مقایسه با دانشجویان کارشناسی ارشد رفتارهای مدنی بالاتری را بروز دادند (۳۲). همچنین در نتایج مطالعه حاضر بین میانگین نمره محیط یادگیری و رفتارهای مدنی - تحصیلی دانشجویان ارتباط معنی‌داری مشاهده شد. افرازنده (۱۷) و گل‌پرور (۲۰) نیز در مطالعات خود بیان داشتند که بین عدالت آموزشی و رفتارهای مدنی - تحصیلی دانشجویان ارتباط معنی‌داری وجود دارد. در مطالعه نصیری و لیک بنی (۱۰) نیز بین رفتار مدنی - تحصیلی و اثربخشی آموزشی همبستگی مثبت و معناداری وجود داشته است. نتایج مطالعه سالاس والینا (Salas-Vallina) نیز که با هدف بررسی توانایی یادگیری و ارتباط آن با رفتارهای مدنی شهروندی در پزشکان انجام شده است، بیانگر آن بود که می‌توان از طریق یادگیری و ایجاد نگرش‌های مثبت در محل کار به پیشرفت پزشکان در حرفه‌شان کمک کرد و این پزشکان (۳۵)؛ در مقایسه با سایرین، رفتارهای مدنی بهتری را بروز می‌دهند، که این نتایج با پژوهش مطالعه حاضر همسو است. نتایج حاصل از مطالعه شفیع‌زاده نیز بیانگر این مطلب بود که میان مشارکت در تصمیم‌گیری و رفتار مدنی در مربیان ارتباط وجود دارد؛ در واقع هرچه مربیان در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با حوزه کاری خود، مشارکت بیشتری داشته باشند، تمایل آن‌ها به رفتارهای مدنی افزایش می‌یابد (۳۶). یکی از کلیدهای موفقیت یادگیری، ایجاد محیط‌های یادگیری است که جامعه‌پذیری و مشارکت را در یادگیرندگان افزایش می‌دهند. مشارکت مؤثر در محیط‌های یادگیری به یادگیرندگان امکان می‌دهد تا فعالانه در فرآیند یادگیری درگیر شوند و به وسیله آن شناخت خود را در ساختاری

به‌عنوان عامل و منشأ نارضایتی آنان تلقی می‌گردد. نتایج مطالعه حاضر در خصوص مقایسه میانگین وضعیت محیط یادگیری برحسب جنس نشان داد که بین دو جنس اختلاف معنی‌داری وجود ندارد، این موضوع هم‌راستا با مطالعات ذوالفقاری و همکارانش (۲۶) و سلاجقه و همکارانش (۲۷) می‌باشد. البته در مطالعه موسوی و همکاران (۲۸) برخلاف نتایج مطالعه حاضر، بین این دو متغیر ارتباط معنی‌داری وجود داشت.

نتایج مطالعه حاضر همچنین حاکی از آن بود که میانگین نمره محیط یادگیری دانشجویان ارتباطی با سن آنان ندارد که این یافته با مطالعه حسن‌آبادی (۲۹) در یک راستا است؛ اما با نتایج مطالعه ذوالفقاری همخوانی ندارد (۲۶). در مطالعه ذوالفقاری میانگین نمره کلی درک دانشجویان پزشکی از جو آموزشی در بین دانشجویان با سن بالای ۲۵ سال بیشتر از دانشجویان با سن پایین‌تر از ۲۵ سال گزارش شده است؛ که با توجه به بازه سنی بالاتر دستیاران پزشکی، وی علت نتایج حاصله را به توجه و اهمیت بیشتری که برای آموزش دستیاران وجود دارد، نسبت داده است (۲۶). نتایج مطالعه حاضر همچنین بیانگر این بود که میانگین نمره محیط یادگیری دانشجویان در رشته‌های مختلف تفاوت معنی‌داری با هم دارند؛ به‌گونه‌ای که دانشجویان فوریت پزشکی نسبت به سایر دانشجویان از دیدگاه بهتری برخوردارند؛ این یافته با نتایج مطالعه زورج حسینی (۲۲) و عباسی (۳۰) مطابقت، اما با نتایج مطالعه ثناگو مغایرت دارد (۳۱).

نتایج مطالعه حاضر بیانگر آن بود که بین میانگین نمره محیط یادگیری دانشجویان در ترم‌های مختلف تفاوت معنی‌داری وجود دارد. این یافته با نتیجه مطالعه محمدی (۱۹) مبنی بر تفاوت معنادار نمرات ادراک دانشجویان سال اول در مقایسه با سال‌های بالاتر از محیط یادگیری و آموزشی در یک راستا است.

همچنین نتایج مطالعه حاضر حاکی از آن بود که وضعیت رفتارهای مدنی - تحصیلی دانشجویان در حد مطلوب است که این یافته با نتایج مطالعات افرازنده (۱۸) و رضایی (۳۲) همخوانی دارد؛ این در حالی است که یافته مطالعه حاضر با پژوهش‌های جعفری (۳۳) که حاکی از حد متوسط رفتارهای مدنی - سازمانی در پرستاران و نتایج مطالعه گل‌پرور (۳۴) که بیانگر حد متوسط رفتارهای مدنی - تحصیلی در دانشجویان علوم تربیتی مغایرت دارد؛ دلیل این اختلاف می‌تواند ناشی از تفاوت در گروه‌های مورد مطالعه باشد. در مورد نتایج به‌دست

این روند همچنین زمینه‌ی تقویت رفتارهای مدنی- تحصیلی (پایبندی به قواعد، یاری‌رسانی و مشارکت، برقراری روابط صمیمانه) را فراهم می‌کند.

به‌عنوان اولین محدودیت می‌توان به جامعه مورد بررسی در مطالعه حاضر (دانشجویان) اشاره نمود، لذا تعمیم آن به سایر گروه‌ها منطقی نیست. از طرفی خودگزارش‌دهی دانشجویان ممکن است باعث ارائه پاسخ‌هایی گردد که دیدگاه واقعی دانشجویان را منعکس نکند؛ بنابراین انجام مطالعه کیفی به‌منظور پشتیبانی از نتایج پژوهش توصیه می‌شود. از دیگر محدودیت‌های مطالعه اخیر، تکمیل اینترنتی پرسشنامه طراحی شده بود که قابلیت اعتماد به داده‌ها را کاهش می‌دهد. برای کاهش این مشکلات، سعی شد هنگام طراحی پرسشنامه آنلاین، گزینه‌ای در نظر گرفته شود تا یک کاربر فقط یک‌بار و با یک آیدی فرم آنلاین را تکمیل کند، همچنین برای کاهش خطای تکمیل ناقص پرسش‌نامه‌ها، گزینه‌ای فعال شد تا صرفاً داده‌های افرادی که به همه سؤالات پاسخ می‌دادند، ثبت شود. در ضمن سعی شد فرم آنلاین از طریق کانال‌های مختلف ارتباطی ارسال گردد تا قابلیت پاسخ‌دهی با گوشی‌های هوشمند و همچنین سیستم عامل فراهم گردد.

قدردانی

بدین‌وسیله از کلیه دانشجویان دانشکده پیراپزشکی و بهداشت فردوس به خاطر همکاری ارزنده‌شان در اجرای این پژوهش نهایت قدردانی را داریم.

References

1. Nekavand M, Jafari P, Arasteh H. [The role of teaching-learning environment on student engagement in medical science students]. *Medical Sciences Journal* 2018; 28 (1): 58- 65. [persian] [DOI:10.29252/iau.28.1.58]
2. Bahrami F, Amiri M, Abdollahi Z. [The Perception of learning environment and academic burnout: mediate role of academic resilience]. *Journal of Sabzevar University of Medical Sciences* 2017; 24 (4): 217- 23. [persian]
3. Vahidi Z, Poushaneh K, Khosravi Babadi A, izadi M. [Transformative learning environment design: based on grounded theory. *Journal of modern thoughts in education*] 2021; 16 (3): 81- 104. [persian]
4. Mohammed D, Yassen E, Mohamed M, Eltayeb R, Asmally R, Mohammed S, et al. Educational environment and its relation to academic performance as perceived by medical students in University of Khartoum. A cross Sectional Study, Sudan, 2020. *MedEdPublish* 2021; 10 (1): 1- 99. [DOI:10.15694/mep.2021.000170.1]
5. Rezaei H, Yamani N. [The Role of Learning Environment in Education Improvement and Interducing its Measurement Tools]. *Educational Development of Judishapur* 2016; 7 (1): 37- 47. [persian]

6. Sanagoo A, Kalantari S, Jouybari L, Saeedi S. [Educational Ethics in Academic Environment: Medical Students' Perspectives]. *Journal of Medical Education Development* 2016; 9 (22): 34- 43. [persian]
7. Faraj Pour A, Sarafraz Yazdi M, Homam M, Raisolsadat MA, Sarvghad Moghadam S. [Appraise of Students' Perception of Educational-Learning Environment Utilizing DREEM Model in Islamic Azad University of Mashhad]. *Educational Development of Judishapur* 2016; 7 (2): 194-203. [persian]
8. Bahrami F, Badri M. [The Relationship between the Perception of Learning Environment and Academic Buoyancy through Mediating cognition, metacognition, achievement motive and self-efficacy among students]. *Biquarterly Journal of Cognitive Strategies in Learning* 2018; 5 (9): 189- 212. [persian]
9. Bahmaei J, Mostatab R, Shomalinejad M, Maleki A, mobasheri F. Evaluation of Academic Vitality and Motivation of Students Based on Their Perception of the Learning Environment in Abadan School of Medical Sciences, Iran in 2018. *Journal of health research in community* 2019; 5 (2): 31- 40.
10. Nasiri F, Gilani M, Eskandari A. [The Relationship among Social intelligence, Civil and Educational Behavior, and Educational Effectiveness of Graduate Students in Bu-Ali Sina University]. *Journal Of New Approach In Educational Administration* 2014; 5 (1): 175- 188. [persian]
11. Kord B, Mansori M. [The causal relationship between self-compassion and civic-academic behaviors: The mediating role of parental autonomy support]. *Quarterly Journal of Child Mental Health* 2019; 6 (2): 145- 57. [persian] [DOI:10.29252/jcmh.6.2.13]
12. Malekpour K. [Investigating the educational justice of professors with scientific deception and civic-educational behaviors Students (Study: Students of Kharazmi University)]. *Journal of Research on Management of Teaching in Marine Sciences* 2021; 8 (1): 96- 110. [persian]
13. Sabzian S, Ghadampour E, Mirderikvand F. [The causal model of academic cheating based on individual and contextual factors with the mediating role of academic self-efficacy]. *Research in School and Virtual Learning* 2017; 5 (3): 43- 66. [persian]
14. Feyzi F, Zeynali A. [Model of academic civic behavior of high school students; Role Love of learning and academic passion mediated by blossoming educational]. *Scientific Journal of Training & Learning Researches* 2019; 16 (2): 103- 13. [persian]
15. Ghobadian M. [The Impact of Philosophy Program on Children on Civic-Educational Behavior of Elementary School Nursing Students in Area One of Khorramabad City]. *Thinking and Child Research Institute of Humanities and Cultural Studies* 2018; 9 (1): 31-52. [persian]
16. Kernodle TA, Noble D. Organizational citizenship behavior: Its importance in academics. *American Journal of Business Education (AJBE)* 2013; 6 (2): 235- 40. [DOI:10.19030/ajbe.v6i2.7688]
17. Afrazandeh SS, Pouraboli B, Sabzevari S. [Educational justice and educational citizenship behavior from perspective of nursing students]. *J Med Ethics* 2016; 10 (35): 117- 40. [persian] [DOI:10.21859/mej-1035117]
18. Afrazandeh SS, Pouraboli B, Sabzevari S. [A survey on the educational citizenship behavior observance by Nursing students]. *JNE* 2017; 6 (1): 9- 15. [persian]
19. Mohammadi A, Mohammadi J. [Students' perception of the learning environment at Zanjan University of Medical Sciences]. *Journal of Medical Education Development* 2013; 6 (11): 50-60. [persian]

20. Golparvar M, Esmailian Ardestani Z. [The relationship between justice and injustice with education citizenship behavior: the mediating role of educational ethics (moral approach intermediate events)]. *Journal of New Thoughts on Education* 2012 (8): 85- 106. [persian]
21. Nasiri F, Fatollahi S, Hanani S. [Evaluation of difference between operating room men and women student's views about quality of educational environment in Iran university of science in the year 2016-2017]. *Paramed Sci Military Health* 2017; 12 (3): 29- 34. [persian]
22. Zarvaj Hoseeini R, Ebrahimi H, Abolhasani M. [Evaluating Students' Viewpoints on Teaching and Learning Environment based on DREEM Model at Shahrood University of Medical sciences in 2014]. *Education and Ethics in Nursing* 2015; 4 (3): 1- 10. [persian]
23. Askari H, Mansoori N, Saeed MZ, Riaz K, Mukhtar A, Rana MN, et al. [The Dundee ready education environment measure (DREEM): perception of educational environment and its impact on academic performance of medical and pharmacy students]. *Ann Jinnah Sind* 2018; 4 (2): 59- 63. [persian]
24. Ezeala CC, Moleki MM. Evaluation of the educational environments of undergraduate medicine and pharmacy programmes at the University of Zambia. *Development in Medical Education*. 2018;7(1):14-20. [DOI:10.15171/rdme.2018.004]
25. Noreen K, Khan KA, Nehra RA. Students'perception Of Learning Environment Using Dundee Ready Education Environment Measure (Dreem) Inventory. *Pakistan Journal of Public Health* 2018; 8 (2): 112- 6. [DOI:10.32413/pjph.v8i2.154]
26. Zolfahari SH, Bijari B. [Medical students' perspective of Clinical Educational Environment of Hospitals Affiliated with Birjand University of Medical Sciences, Based on DREEM Model]. *Journal of Birjand University of Medical Sciences* 2015; 22 (4): 368- 75. [persian]
27. Salajegheh M, Bahmanbijari B, Shokouhi M, Safipour Afshar A, Beigzadeh A.[Educational environment assessment at outpatient clinics in teaching hospitals of Kerman University of Medical Sciences, Iran, from residents' perspective based on the ACLEEM questionnaire]. *Strides in Development of Medical Education* 2015; 12 (1): 119- 30. [persian]
28. Moosavi M, Koochpayehzadeh J, Soltani Arabshahi SK, Bigdeli S, Hatami K. [Assessment of educational environment at main clinical wards in teaching hospitals affiliated to Iran University of Medical Sciences: staggers and Interns viewpoints based on modified DREEM]. *Razi Journal of Medical Sciences* 2015; 21 (129): 58- 67. [persian]
29. Hassanabadi M, Zare-Bidaki M, Rezaeian M.[Medical Students' Perceptions of the Educational Environment in Rafsanjan University of Medical Sciences in 2016]. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences* 2017; 16 (5): 465- 78. [persian]
30. Abasi Z, Ahmady S, Esmailporezanjani S, Peyman A, Farmahini Farhani M. [Students' perception of the clinical education environment at nursing and midwifery school in Islamic Azad University, Tehran Medical Sciences Branch using undergraduate clinical educational environment measure]. *Medical Sciences Journal* 2016; 26 (1): 61- 5. [persian]
31. Sanagoo A, Faghani M, Joybari L, Mansorian A. [Views of learners on learning environment based on the model DREEM in Golestan Universit]. *Journal of Medical Education Development* 2013; 6 (12): 43- 50. [persian]
32. Rezaei MA, Sabzevari S, Garousi B. [Assessing the Relationship between Spiritual Wellbeing and Academic Citizenship Behaviors among Postgraduate Students at Kerman University of Medical Sciences Iran]. *Strides in Development of Medical Education*. 2015; 12 (2): 377- 87. [persian]

33. Jafari M, Ghasemyani S, Sadeghifar J, Shams L, Naderimanesh K. [Relationship between Organizational Citizenship Behavior and Social Capital: Survey from Hospital Setting]. *Hospital topics*. 2020; 98 (3): 81- 8. [persian] [DOI:10.1080/00185868.2020.1784813]
34. Golparvar M, Mesbahi M. Structural patterns related to educational equity and academi satisfaction, outcomes, and academic citizenship behaviors. *J Modern Thoughts Educ* 2011; 7 (1): 87- 102.
35. Salas-Vallina A, Alegre J, Fernández R. Organizational learning capability and organizational citizenship behaviour in the health sector: examining the role of happiness at work from a gender perspective. *The International journal of health planning and management* 2017; 32 (2): 137- 59. [DOI:10.1002/hpm.2363]
36. Shafizadeh H, Gilvari S. [Investigation of the relationship between participation in decision-making and organizational citizenship behavior with the organizational identity in sports coaches of Garmsar city]. *Scientific Journal Of Organizational Behavior Management in Sport Studies* 2018; 5 (2): 21- 30. [persian]
37. Mehr Mohamadi M, Hatami J, Fana Khosro M.[Provide an interaction design model in collaborative e-learning environments with respect to the role of aesthetic empowerment]. *JIERA* 2014; 8 (26): 47- 69. [persian]
38. Shiravani Shiri DA, Nouroozi D, Nematolahi S. [Learner-Teacher Relation Problems with an Emphasis on New Educational Approaches]. *Quarterly Journal of Education Studies* 2019; 5 (19): 30- 46. [persian]